

Editura Egumeniță
I.S.B.N. 978-973-8926-90-5

CĂRȚE ZVLĂVITĂ DIN CRISTIAN

Această carte, fundație a unui monastir „Mănăstirea Păcătosilor”, a fost scriuta în limba greacă de la începutul secolului al XVII-lea de către ascetul manastirii agatice Cricova, cu numele Sfântul Munte Athos.

În același secol, în anul 1620, în satul Prodejani, din județul Hunedoara,

MÂNTUIREΑ PĂCĂTOSILOR

Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfîntului Iustinian,

Episcopul Maramureșului și Sătmarului

EDITURA EGUMENITA
2009

CUPRINS

1. Către evlavioșii creștini	5
2. Prea Slăvitei Pururea Fecioarei de Dumnezeu Nascătoarei și Stăpânei a toată zidirea	7
3. Agapie către cititori	8

Partea I-a

4. <i>Capitolul I.</i> Două învățături foarte folositoare la începutul acestei cărți	15
5. <i>Capitolul II.</i> Despre păcatul de moarte. Câte pagube aduce celor ce păcătuiesc	19
6. <i>Capitolul III.</i> Despre păcatele cele mari, care și câte sunt	22
7. <i>Capitolul IV.</i> Despre păcatele ușoare	30
8. <i>Capitolul V.</i> Vindecări și leacuri, prea de folos pentru tot păcatul	32
9. <i>Capitolul VI.</i> Despre urâta de Dumnezeu și prea păgâna hulă	36
10. <i>Capitolul VII.</i> Despre mândrie	49
11. <i>Capitolul VIII.</i> Despre mărirea deșartă	60
12. <i>Capitolul IX.</i> Despre iubirea de argint	66
13. Povestire înfricoșată despre nemilostivire	72
14. Altă povestire	76
15. <i>Capitolul X.</i> Despre dobitoceașca curvie	79
16. <i>Capitolul XI.</i> Despre mânie și iuțime	98
17. <i>Capitolul XII.</i> Despre lăcomia pântecelui	103
18. <i>Capitolul XIII.</i> Despre zavistie	113
19. <i>Capitolul XIV.</i> Despre nepăsare sau lene	119
20. <i>Capitolul XV.</i> Despre nemulțumire	131

21. <i>Capitolul XVI.</i> Despre felurite necazuri și câți de bunăvoie ridică Crucea lui Hristos li se face ușoară, iar celor fără voie li se face prea grea	143
22. <i>Capitolul XVII.</i> Pentru care pricină dreptii au necazuri în lumea aceasta, iar păcătoșii odihnă	154
23. <i>Capitolul XVIII.</i> Trebuie să dorim necazurile pentru folosul pe care îl primim prin ele	160
24. <i>Capitolul XIX.</i> Întâia mângâiere celor întristați și deplina cunoștință a păcatelor lor	174
25. <i>Capitolul XX.</i> A doua mângâiere. Că prin aceste necazuri vremelnice, se izbăvește de muncile veșnice, cel întristat	177
26. <i>Capitolul XXI.</i> A treia mângâiere. Dobândirea fericirii cerești	180
27. <i>Capitolul XXII.</i> A patra mângâiere, Cugetarea la patimile Stăpânului Hristos	183
28. <i>Capitolul XXIII.</i> A cincea mângâiere. Rugăciunea	186
29. <i>Capitolul XXIV.</i> O cugetare foarte folositoare în necazuri	188
30. <i>Capitolul XXV.</i> A șaptea mângâiere a celor întristați	192
31. <i>Capitolul XXVI.</i> Mângâiere pentru cei lipsiți și săraci	195
32. <i>Capitolul XXVII.</i> Mângâiere pentru cei care au fost bogați și au sărăcit	200
33. <i>Capitolul XXVIII.</i> Mângâiere pentru cei bolnavi și neputincioși cu trupul	204
34. <i>Capitolul XXIX.</i> Ultima mângâiere pentru cei ce se jelesc pentru morții lor	208
35. <i>Capitolul XXX.</i> Despre nesocotință acelora care doresc întâietate. Si că lumea uită pe prieteni, iar pe cei care au urât-o îi pomeneșc cu laude	216
36. <i>Capitolul XXXI.</i> Despre deșertăciunea lucrurilor lumești și despre defăimarea lumii	224

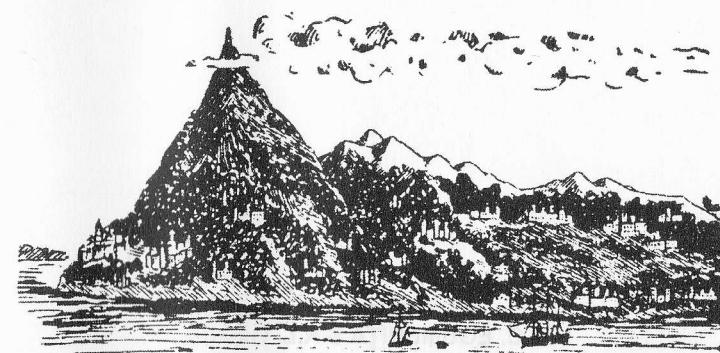
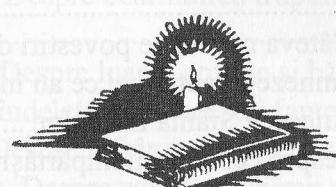
37. <i>Capitolul XXXII.</i> Că plăcerile lumii sunt amare și trebuie să le urască fiecare și să dorească dobândirea Cerului	229
38. <i>Capitolul XXXIII.</i> Despre scurtimea și primejdiiile vieții noastre	233
39. <i>Capitolul XXXIV.</i> Că nu trebuie să se mândrească cineva pentru starea bună a trupului, ci să se gândească la sfârșitul ei	238
40. <i>Capitolul XXXV.</i> Despre înșelătoarea, urâcioasa și mincinoasa făgăduință a lumii și reaua ei răspătire	245
41. <i>Capitolul XXXVI.</i> Cinstea acestei lumi este deșartă, primejdiașă și scurtă.....	254
42. <i>Capitolul XXXVII.</i> Despre cunoașterea de sine și despre reaua pătimire a firii omenești	261
43. <i>Capitolul XXXVIII.</i> Străini și călători suntem în viața aceasta, și nu trebuie să dorim desfătări trupești, fiindcă sunt ca niște vise	269

Partea a doua

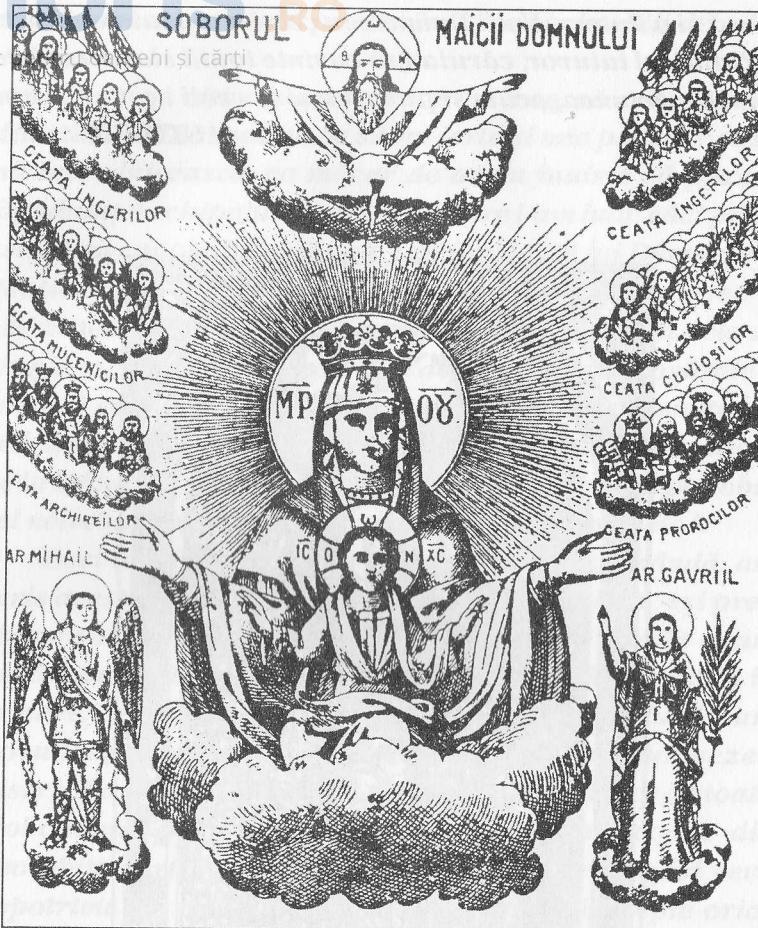
1. <i>Capitolul I.</i> Despre datoria ce trebuie să avem către Dumnezeu, binefăcătorul nostru	278
2. <i>Capitolul II.</i> Despre dragostea către aproapele	290
3. <i>Capitolul III.</i> Despre ocârmuirea trupului și omorârea patimilor	299
4. <i>Capitolul IV.</i> Despre luarea aminte și bărbăția care ne trebuiește la îndeletnicirea acestei fapte bune	308
5. <i>Capitolul V.</i> Despre înfrângerea inimii și umilință	319
6. Întâia sfătuire. Despre zdrobirea inimii și mulțimea greșelilor tale	322
7. A doua sfătuire. Câte pagube îți vin prin păcat	324
8. Sfătuirea a treia. Cât urăște Domnul păcatul	325
9. A patra sfătuire. Despre pedepsele Iadului	326

10. A cincea sfătuire. Pentru binefacerile Mântuitorului nostru	327
11. <i>Capitolul VI.</i> Despre Mărturisire	330
12. Întâia poruncă	336
13. A doua poruncă	337
14. A treia poruncă	338
15. A patra poruncă	340
16. A cincea poruncă	341
17. A șasea poruncă	341
18. A șaptea poruncă	342
19. A opta poruncă, a noua și a zecea	343
20. <i>Capitolul VII.</i> Despre cele patru muieri care au fost osândite în Iad fiindcă au lăsat câte un păcat nemărturisit	345
21. <i>Capitolul VIII.</i> Despre ispășire, adică: post, milostenie și rugăciune	353
22. <i>Capitolul IX.</i> Despre pregătirea pentru curata și Sf. Împărtășire	364
23. <i>Capitolul X.</i>	371
24. <i>Capitolul XI.</i> Rugăciune mai înainte de Sfânta Împărtășire	380
25. <i>Capitolul XII.</i> Altă rugăciune după Sfânta Împărtășire	384
26. <i>Capitolul XIII.</i> Câteva minunate povestiri despre judecățile lui Dumnezeu pentru cei ce au îndrăznit cu nevrednicie să slujească Sfânta Liturghie	391
27. <i>Capitolul XIV.</i> Despre cei ce s-au împărtășit cu nevrednicie, și au fost pedepsiți de Dumnezeu în această viață, spre a noastră învățătură și pildă	402
28. <i>Capitolul XV.</i> Despre muierile cele îmbunătățite care s-au împărtășit cu vrednicie	407
29. <i>Capitolul XVI.</i> Câteva minuni ale Stăpânescului Trup	411

30. <i>Capitolul XVII.</i> Că nimeni având aici odihnă trupească, nu va moșteni Împărăția cerească	417
31. <i>Capitolul XVIII.</i> Pentru că trebuie să defăimăm bogăția cea vremelnică și să adunăm bogăție în cer prin cei săraci	427
32. <i>Capitolul XIX.</i> Despre cele patru mai de pe urmă ale omului. Și pentru aducerea aminte de moarte	441
33. <i>Capitolul XX.</i> Despre A doua venire a Domnului și despre Învierea cea de obște a oamenilor	451
34. <i>Capitolul XXI.</i> Despre negrăita slavă a Raiului și fericirea dreptilor	467
35. <i>Capitolul XXII.</i> Despre negrătele pedepse ale nesfârșitului Iad	483
36. <i>Capitolul XXIII.</i> Despre pocăință. Că în vremea morții nimic nu folosește	500
37. Cântarea lui Leon Înțeleptul pentru a doua Venire a Domnului	516
38. Învățatura Sf. Ioan Gură de Aur	521

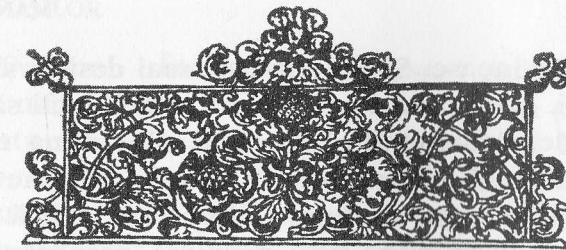
Vedere Sf. Munte Athos

Cântarea 9-a Irmos

GLAS IV:

„Tot neamul pământesc să salte, cu Duhul fiind luminat,
și să prăznuiască firea mintilor celor fără de trup, cinstind
sfânta prăznuire a Maicii lui Dumnezeu și să strige: Bucură-Te
prea fericită, Născătoare de Dumnezeu, Curată, Pururea
Fecioară.“

PARTEA ÎNTÂIA

CAPITOLUL I

Două învățături foarte folositoare, la
începutul acestei cărți

De vreme ce firea omenească a rămas supusă
blestemului pentru păcatul cel strămoșesc și ca
un pământ neroditor, nelucrat și neadăpat,
care naște spini, mărăcini și alte vreascuri, pentru
aceasta se cuvine mai întâi să smulgem rădăcinile cele
rele și după aceea, să răsădim verdeturi bune și bine
roditore.

Așadar, cu două chipuri poți ca să curățești sadul
cel dinăuntru al sufletului, de buruienile cele rele,
adică de păcate. Mai întâi să pierzi desăvârșit odraslele
lor, oprindu-le de a mai răsări, care sunt cele din afară
fapte și viclene lucrări; – care chip nu este încă
desăvârșit, fiindcă rămân rădăcinile păcatelor
dinăuntru, și cu vremea iarăși odrăslesc. Iar cu al
doilea chip, nu ajunge numai să împiedicăm cele din
afară lucrări ale păcatelor, dar și să smulgem cu totul
din inimile noastre, rădăcinile gândurilor urăte și a

poftelor rușinoase. Și aceasta este mai desăvârșit decât cea dintâi. Aceasta să facem și noi, adică întâi să fugim de rău, de zrădăcinându-l cu totul din inima noastră. Și al doilea să sădim binele, după cum ne învață Psalmistul: „Ferește-te de rău și fă bine“, adică fugi de păcate și fă fapte bune prin pocăință, căci întru aceste două se împlinește toată dreptatea.

După rânduiala aceasta, vom împărți în două învățătura noastră. În partea întâi vom scrie păcatele de care se cade să fugim, și plantele pentru vindecarea lor, iar în a doua vom povesti bunătățile și recunoștința pe care o datorăm către Dumnezeu, binefăcătorul nostru, către aproapele și către noi însine. După care scrim pentru Mărturisirea cea de folosul sufletului și Sfânta Împărtășire, pentru cele patru de apoi și pentru toate câte ne va lumina Domnul.

Deci, întâi vom începe pentru păcate, scriind aici două învățături de trebuință pentru vrednicia bunătății, ca să o cunoască fiecare, și văzând folosul cel mult care prin mijlocirea ei se învrednicește, să nu se îngreuneze de tot necazul și strâmtorarea ce-i va veni prin ea.

Cel ce a urât din inimă păcatele sale, și luminat fiind de darul Prea Sfântului Duh, voiește a sluji celui de obște Stăpân și Împărat al nostru, cel dintâi lucru ce se cade a face, este acesta: să socotească cu amănuntul și să priceapă că această nouă rânduială și știință cu care începe, este cea mai vrednică lucrare, cea mai minunată înțelepciune, cel mai mare și mai de folos bine. Altă bunătate nu se află nicidecum, care să fie adevarată bunătate, nici altă isprăvire fără aceasta, care este sfârșitul tuturor faptelor după cum

zice Domnul: „Încă una trebuiește“. Adică numai un lucru ne trebuie, ca să slujim și să iubim pe Domnul. Aceasta ne zice și înțeleptul Solomon la Parimii: „Teme-te de Domnul și păzește poruncile lui, că aceasta este tot omul, și pentru acest sfârșit s-a zidit de Dumnezeu“. Și orice este afară dintrу acestea, se zice „deșertăciunea deșertăciunilor“, după cum zice Solomon la începutul cărții lui.

Dar pentru ca să cuprinzi, fapta bună în inimă și să o poftești din tot sufletul tău, trebuie să gândești la nenumăratele faceri de bine și daruri ce ai luat de la prea bunul Dumnezeu, și la cele multe ale tale păcate. Să cugetă cele de apoi ale tale, adică: moartea, înfricoșata Judecată a Domnului, slava Raiului și munca cea veșnică, despre care vom vorbi mai pe larg la sfârșitul cărții; – fiindcă acestea toate arată vrednicia acestei povestiri și datoria mare ce o avem față de ea. Acesta este cel dintâi lucru ce trebuie să-l socotească, după cum s-a zis, acela care poftește să moștenească Împărația cea negrăită.

Al doilea, să te gătești cu nevoință, cunoscând vrednicia și mărimea acestei povestiri, și cunoscând că nu este în lume nici un lucru mare și de mult preț, care să nu aibă și oarecare greutate, să te îmbărbătezi cu multă mărimă de suflet la necazuri și la toate supărările care ti se vor întâmpla, și să le suferi cu răbdare și cu multă mulțumire către Domnul, cugetând că mărgăritarul acesta și comoara pentru care te ostenesti și te nevoiești, sunt atât de scumpe și neprețuite încât li se cuvin atâta trudă și nevoință, și mai vârtos și mai mult, în ce chip l-au cumpărat toți Sfinții, Mucenicii și Cuvioșii, care știau cât pretuieste. Și pentru aceia l-au câștagit cu atâtea osteneli, necazuri

și vărsare de sânge. Și nu numai Sfintii, ci aşa și cel dintâi Mucenicul mucenicilor Hristos, Fiul si Cuvântul lui Dumnezeu, a cărui era această fericire și Împărătie și putea să o aibă și fără de osteneală, ca un fiu și moștenitor al Părintelui celui fără de început. Ci au voit, să se ostenească cu atâta durere și muncă, cu jalnică și rușinoasă moarte, ca să ne dea pildă că nu este prilej să ne mântuim fără ispite și necazuri; nici să dobândim fără dureri și osteneli, această fericire pe care au luat-o toți cu atâta necaz și rea pătimire. Dar pentru ca să nu te înfricoșezi și să te împuținezi la suflet adu-ți aminte pururea că unde sunt întristări și amărăciuni ale lumii, acolo sunt cereștile mânăgeri și îndemnuri ale Duhului Sfânt. Unde sunt vrăjbi și împotriviri ale firii, acolo este ajutorul Domnului, care este mai puternic decât firea, și-ți face jugul dulce și sarcina ușoară. Că ceea ce face firea greu, Domnul ușurează și sprintenește minunat. Este întristare și jug, însă puterea milei Dumnezeiescului dar, strică greutatea jugului și o șterge.

Drept aceea, dacă cel dintâi te înfricoșează și te face lenes și trândav, să te îndemne cel de al doilea, și mai vârtos vrednicia comorii acesteia, a veșnicei fericiri.

CAPITOLUL II

Despre păcatul de moarte. Câte pagube aduce celor ce păcătuiesc

IEMELIA cea dintâi a lucrului acestuia, și piatra cea dintâi a acestei înțelegătoare zidiri, după învățăturile cele mai de sus, este să faci în inima ta o așezare întemeiată și hotărâre neclintită, să mori de o mie de ori de va fi cu puțină mai bine, decât să faci un păcat de moarte. Căci precum o femeie cinstită și virtuoasă alege mai bine să moară decât să calce cinstea bărbatului ei, și să facă o faptă atât de rușinoasă, în acest chip se cuvine să fie și creștinul, atât de credincios lui Dumnezeu, și gata a suferi toată paguba la oricare cinste și lucru al vietii acesteia, de i s-ar întâmpla cea mai mare pagubă, decât să greșească cât de puțin lui Dumnezeu. Fiindcă cea mai mică pagubă ce pătimește sufletul prin păcat, este cu mult mai mare, decât paguba aceea ce se poate întâmpla trupului. Și în vreme ce nu numai o pagubă se întâmplă sufletului prin păcat, ci mai multe și felurite, pentru aceasta le scriem aici spre aducere aminte și să înțelegi ce fel de folos și ce câștig dă păcatul și de câte bunătăți învrednicește pe toți cei ce-l săvârșesc și aşa fugi de el ca de șarpe.

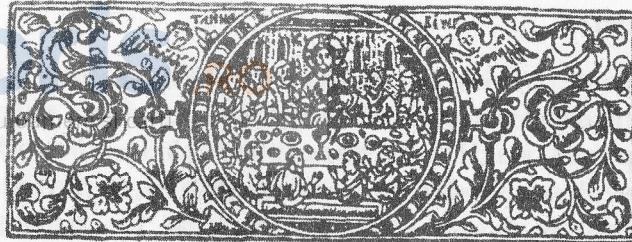
Mai întâi de toate, te lipsești de harul și darul prea Sfântului Duh, care este cel mai mare dar al prea bunului Dumnezeu, în viața aceasta. Care dar, este ca un chip și năzuire peste fire, și apropie pe om de Dumnezeu. Si încă te lipsești de dragostea cea Dumnezeiească, și de bogăția harică ce însoteste totdeauna harul. Si de este multă pagubă să pierzi prietenia unui domn pământesc sau boier, în ce fel socotești să fie a Împăratului Ceresc și Atotstăpânitor? Încă te păgubești de darurile și puterile prea Sfântului Duh, cu care erai împodobit înaintea lui Dumnezeu și înarmat asupra diavolului. Te lipsești de moștenirea Împărătiei cerești, care se coboară din Darul cel de sus, căci slava prin dar se dă. Te lipsești de duhul punerii de fii, care ne face fiii lui Dumnezeu și ne dăruiește duh și inimă de fii către El. Si încă te păgubești de pacea acelei conștiințe și de mângâierile prea Sfântului Duh, și de rodul și plata a toate faptele bune ce ai făcut mai înainte până în ceasul acela. Te lipsești de cea părintească purtare de grija de a fi părtaş dreptății lui Hristos; pentru că nu mai ești unit cu El ca un mădular viu prin dragoste și prin dar.

Toate aceste pagube le iei pentru un păcat de moarte și dobânda ta este aceasta: rămâi osândit în munca cea veșnică, – te ștergi din carteia vietii, – te faci din fiu al lui Dumnezeu, rob al vicleanului diavol; – și din biserică și locaș acelei prea Sfinte și de o ființă Treime te faci peșteră tâlharilor și vizuină balaurilor și vasilischilor. Si ca să zicem mai pe scurt, rămâi ca Sedechia sub robia lui Nabucodonosor, sau ca Samson după ce a pierdut perii capului în care avea toată puterea lui, a rămas slab și neputincios ca și ceilalți oameni, și i-au scos ochii vrăjmașii lui, și l-au

legat ca pe o vită ca să învârtească la moara cea de cai. În această stare se află ticălosul om după ce pierde prin păcat perii lui, care sunt tăria și podoaba Dumnezeiescului dar, și rămâne slab și neputincios la toate faptele bune. Orb și întunecat la cunoașterea Dumnezeiștilor lucruri, și încis în mâinile viclenilor diavoli, care-l leagă cu lanțuri ca pe o vită, ca să facă voile lor necuvioase. Ti se pare, deci să fie această stare, a unui om cuvântător? Putină-i paguba aceasta? Au minte, câți cutează și fac atâtea fărădelegi cu atâtă obrăznicie?

Cu adevărat, atât de înfricoșat lucru este păcatul, încât s-ar cădea să se cutremure de el fiecare, mai mult decât trăsnetul sau altceva asemenea. De aceea de câte ori te întărâtă diavolul ca să păcătuiești, ia aminte cele mai sus zise pagube și le pune în cumpănă, cântărește-le. Într-o parte a cumpenei pune gustarea, dulceața și folosul ce-ți dă păcatul. Si socotește gândind ca un om, de este cuviincios și drept, pentru atât de rușinos și spurcat câștig, să păgubești atât de mari și neprețuite comori, să te faci asemenea lui Isav nepriceputul, care a vândut întâia naștere, moștenirea de mult preț pentru un blid de linte.

CAPITOLUL III

Despre păcatele cele mari, care și câte sunt

DE vreme ce am zis în deobște pentru toată fărădelegea, fiecare cât este de grea, scriem deosebit unul câte unul despre fiecare păcat, ca să-l cunoască oricine mai bine și să se ferească, știind și greutatea și canonul lui ca să nu pricinuiască neștiință. Păcatele și fărădelegile pe care le facem, sunt multe și de multe feluri; și toate se cuprind în aceste șapte, adică: *mândria, iubirea de argint, curvia, mânia, lăcomia pântecelui, zavistia și lenea*, care se numesc de moarte, căci sunt capete, rădăcini și temelii din care ies celelalte și omoară sufletul nostru. Cu aceste șapte, ne dau război, trei vrăjmași mari și de moarte: *trupul, lumea și diavolul*. Trupul ne îndeamnă, ne silește și ne trage aruncându-ne în curvii, lăcomia pântecelui și în lene. Lumea ne trage spre iubirea de argint și pofta nesăturată a lucrurilor celor pământești. Și diavolul ne împinge la mândrie, la mânia și la zavistie. Diavolul, măcar că este pricina la toate fărădelegile, încă mai mult se nevoiește să ne arunce în mândrie, ca să ne facem lui imitatori și următori.

Sunt încă și alte șase fărădelegi, care sunt și acestea de moarte, și se nasc din acele șapte de mai sus, însă nu sunt mai mici decât acelea și încă unele

MÂNTUIREA PĂCĂTOȘILOR

23

din acestea sunt și mai grele, pentru care le vom scrie la acest capitol. Iar privitor la cele șapte dintâi, pentru rânduiala scrisului, vom vorbi mai jos la capitolul al șaptelea.

Cea dintâi și mai grea decât toate și mai urâtă este acea blestemată *hulă*, pe care altul nimeni nu a arătat-o în lume, numai aflătorul răutății, diavolul, știind că este mai rea fărădelege decât curviile, uciderile și decât orice altă desfrânare și necurătie și că numai aceasta ajunge omului ca să se muncească fără de milă. Hulitorul cu adevărat se numește vrăjmașul Domnului, pentru că de ar putea să aibă în acel ceas ce se mânje pe Dumnezeu în mâinile lui, sau pe sfântul ce-l hulește nepriceputul, negreșit că l-ar ucide, îndemnându-se de duhul care-l întărăță în inima lui, diavolul. De aceea zice Augustin: „*că mai mult păcătuiesc câți defaimă pe Hristos acum când împărătește în cer, decât cei ce l-au răstignit când era trupește pe pământ*“. Aceasta este atât de grea fărădelege, și atât este urâtă de Cel Prea Bun, încât nu numai după moarte pedepsește cu muncile fără de sfârșit ale iadului pe hulitor, dar și în viață aceasta îl pedepsește foarte greu, aşa cum veți auzi mai încolo când vom începe leacurile păcatelor. Fiindcă acum scrim numai greutatea și felul lor, mai pe urmă însă, vom spune și leacurile păcatelor. Muierile nu cad într-o fărădelege ca aceasta, ci fac alta care este asemenea acesteia, adică: când le vine vreo pagubă sau primejdie, își întorc mânia și se înnebunesc asupra purtării de grijă și dreptății lui Dumnezeu, și zic nebunele: că nu face câteodată judecată dreaptă când le moare vreo rudă sau vreun iubit al lor, sau le trimite vreo pagubă mare și boală, și nu mulțumesc, ci-și blestemă ziua în care s-au născut și doresc moartea cu multă mânie. Se bocesc

și se jelesc cum că nu le scoate din întristări și din necazuri, și uneori se dau orbite diavolului și se blestemă pe sine.

Acestea toate sunt hule și chip de grai ce vorbesc acei ticăloși osândiți la muncă, cărora vor fi părtași și împreună moștenitori, căți vorbesc de acum fiindcă zic multe și felurite cuvinte hulitoare. Dacă însă te temi, nu te număra împreună cu aceia, ci te smerește pe sine, și pleacă-ti capul tău la toate primejdiiile ce-ți trimite Domnul și le primește din mâna dumnezeiască întocmai ca un leac doctoricesc și băutură gătită de un prea iscusit și prea înțelept doctor, spre ajutorul tău și crede fără îndoială, căci cu dreptate și înțelepciune multă, și le trimite, spre folosul tău sufletesc. Pentru că tot una este să zici, că Dumnezeu face vreun lucru nedrept, ca și cum ai zice că nu este Dumnezeu.

Dacă zici că primejdia este mare și iuțimea necazului te face să zici cuvinte hulitoare, socotește cu cunoștință, căci nu le ușurezi de fel cu mânia, ci mai vârtos le adaugi cu nerăbdarea ta. Si de vrei să îi se pară mici, pune-le alături cu aceste patru, adică: cu darurile și binefacerile ce ai luat de la Dumnezeu; cu fărădelegile ce ai făcut asupră-i; cu pedepsele iadului care pentru acestea îi se cuvin și cu slava Raiului ce te așteaptă, de vei mulțumi lui Dumnezeu pentru acestea. Si dacă fiecare din aceste patru le cumpănești și le cântărești, toate necazurile care pot să îi se întâpte, și se vor părea foarte puține și prea mici. Cu atât mai mult de le vei cumpăni cu cele patru?

Al doilea păcat, care se apropie de hulă, este jurământul strâmb, adică să te juri mincinos pe numele lui Dumnezeu, sau pe al Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, sau pe Cruce, sau pe alți Sfinți. Fiindcă acest păcat este împotriva lui Dumnezeu.

PĂCĂTOȘILOR

Si astfel este firește, mai greu decât oricară altul ce se va face asupra aproapelui. Si orice jurământ strâmb este păcat de moarte, ca ocară măririi Dumnezeiești.

Al treilea este furtișagul, adică să îi lucru străin, al altuia în mânile tale, fără de voia stăpânului. Câtă vreme îl îi așa, te afli în păcat de moarte, și nu este destul de a gândi ca să-l întorci cu vremea cum fac unii fără de minte, gândind că nu este păcat; ci trebuie să-l dai îndată și paguba ce ai pricinuit aceluia de la care l-ai luat cătă vreme l-ai ținut, adică: de va fi fost stătător să-i întorci tot venitul pe care-l aveai de la el și tot folosul. Iar dacă nu ai putere să le dai, din pricina multei tale săracii, atunci nu ești dator nici la una, nici la alta, căci nu poruncește Domnul lucruri peste putință. Trebuie numai, adevărat să te rogi și să faci rugămintă către Domnul pentru sufletul aceluia al cui era lucrul, ca și când îl-ai fi dăruit cu toată voia, după cum sunt datori și toți săracii să se roage pentru cei ce-i miluesc pe ei, ca să nu se arate nemultumitorii către făcătorii lor de bine.

Al patrulea păcat, este să calci vreuna din poruncile Bisericii și Canoanele sfintilor Apostoli și ale sf. Părinti, care și dator ești să le păzești neclintite. Adică, să te duci în toate Duminicile, la Praznicele Domnului, și la alte sărbători ale Sfintilor mari, la slujba bisericii, la vecernie, la utrenie și la Liturghie. Să te mărturisești și să te împărtășești căcar de trei ori într-un an, – să postești zilele cele de post, nu numai posturile, ci și toate Miercurile și Vinerile de peste tot anul, afară de cele douăsprezece zile de la Nașterea Domnului Nostru Iisus Hristos până la Botez; săptămâna ce se zice a harților, a brânzei, a Paștilor și a Duminicii Mari, adică a Cincizecimii, în care este la toate dezlegare. Iar în celealte din tot anul nu este